

Súd: Okresný súd Bratislava V
Spisová značka: 20Ps/17/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1520205062
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 07. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Anna Križáková
ECLI: ECLI:SK:OSBA5:2022:1520205062.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava V v konaní pred sudkyňou Mgr. Anna Križákovou, v právnej veci vyhlásenia za mŕtveho: A. W., narodený XX.XX.XXXX, naposledy bytom L. XX, I., zastúpený opatrovníkom pre konanie: Mestská časť Bratislava - Petržalka, so sídlom Kutlíkova 17, Bratislava, na návrh: 1. A. W., narodená XX.XX.XXXX, trvale bytom L. XX, I. a 2. A. W., narodená XX.XX.XXXX, trvale bytom L. XX, I., takto

rozhodol:

I. Súd vyhlasuje A. W., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom I., L. XX, narodenie ktorého je zapísané v knihe narodení matričného úradu S. O. vo zväzku 1, ročník XXXX, na strane XXX, pod poradovým číslom XX za mŕtveho.

II. Deň smrti A. W. je XX.XX.XXXX.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom zo dňa 07.09.2020, tunajšiemu súdu doručeným dňa 08.09.2020, v znení jeho opravy a doplnenia zo dňa 06.10.2020, sa navrhovatelia domáhali vyhlásenia za mŕtveho svojho nezvestného otca A. W., narodeného XX.XX.XXXX. Návrh odôvodnili tým, že ich otec je nezvestný cca 15 rokov, od 30.01.2007 je hľadaný políciou. Otec pred cca 15 rokmi odišiel z bytu na L. XX v I., žil ako bezdomovec, psychicky na tom nebol dobre, potuloval sa v S. O., kde žila jeho matka, ktorá už bola sedem rokov mŕtva, v X. a v Z. v okolí bydliska. Rodina nemá o ňom žiadne informácie, vedia len to, že bol políciou hľadaný za zločin, čo sa dozvedeli z televízie a od polície, keď sa naňho prišli pýtať. Rodičia navrhovateliek sú rozvedení, rodina žije v družstevnom byte, kde je otec (nezvestný) napísaný ako prvý nájomca, a teda sa byt nedá odkúpiť. V pátraní polície je nezvestný od 30.01.2007, jeho ošetrojúci lekár A.. P. Z. je už mŕtvy, mobilný telefón nezvestný nemal, rodina nepozná ani jeho zamestnávateľa, keďže pred 15 rokmi začal žiť ako bezdomovec. Brat nezvestného sa od osoby ich otca dištancuje. Nezvestný sa nezdržoval v zahraničí, bližšie informácie ohľadne osoby nezvestného sú navrhovateľom neznáme.

2. K návrhu boli pripojené nasledujúce listinné dokumenty: potvrdenie OO PZ Bratislava Petržalka-sever zo dňa 18.02.2020, že sa nezvestný nachádza v pátraní od 30.01.2007 na základe vydaného príkazu na zatknutie Okresného súdu Bratislava 3 sp. zn. Tp 381/2006, v pátraní je taktiež pre vyšetrovateľa OKP Bratislava 5 pod č.k.: F.-XXX/X-OVK-BX-XXXX.

3. Uznesením č. k. 20Ps/17/2020-31 zo dňa 03.02.2021 tunajší súd ustanovil nezvestnému Mestskú časť Bratislava-Petržalka za procesného opatrovníka pre konanie.

4. Dňa 24.02.2021 tunajší súd vydal v súlade s § 225 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku verejnú vyhlášku, ktorou vyzval nezvestného, resp. každého, kto má o nezvestnom akúkoľvek vedomosť, na prihlásenie sa v lehote jedného roka. Vyhláška bola vyvesená na úradnej tabuli tunajšieho súdu ako aj na webovej stránke tunajšieho súdu dňa 24.02.2021 a zvesená dňa 23.02.2022. Počas jej vyvesenia sa nezvestný neprihlásil a rovnako sa neprihlásil nikto iný, kto by disponoval informáciami o jeho aktuálnom pobyte, resp. informáciami, z ktorých by bolo zrejmé, že nezvestný je nažive.

5. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľov, procesného opatrovníka, výsluchom svedka Y. W., oboznámil sa s návrhom, jeho doplnením, pripojenými listinnými dôkazmi, pričom zistil nasledujúci stav veci:

6. Predmetom konania je vyhlásenie za mŕtveho nezvestnej osoby: A. W., narodený XX.XX.XXXX, naposledy bytom L. XX, I.. Po nezvestnom prebiehal proces pátrania na území Slovenskej republiky, ako aj v Schengenskom priestore od roku 2007 do 18.10.2021, keď bolo pátranie ukončené, pričom získanými informáciami bolo zistené, že žil ako bezdomovec, do miesta trvalého bydliska ani jeho okolia nechodieval, nekontaktoval sa so svojou matkou, ktorá žila vo S. O., pričom posledný kontakt s rodinnými príslušníkmi mal ešte cca v roku 2006 a odvtedy nepodal o sebe žiadnu správu, rodinní príslušníci nemali žiadne vedomosti o tom, kde by sa mohol zdržiavať a ani opakovanými lustráciami vo všetkých dostupných evidenciách nenastali žiadne zmeny ohľadne jeho osoby, pričom nemal evidované žiadne telefónne číslo, nenachádzal sa vo výkone trestu odňatia slobody ani vo výkone väzby, nebol riadne zamestnaný, nepoberal žiadne sociálne dávky a od roku 2007 mu nebolo poskytnuté žiadne lekárske ošetrovanie, ani v rámci vykonávaného typovania v databázach neznámych mŕtvov nezistenej totožnosti a kostrových nálezov nebol stotožnený. Nezvestný je rozvedený, má dve toho času už plnoleté deti, ktoré sú navrhovateľky tohto konania. Nenachádza sa v Sociálnej poisťovne ako poberateľ dávok či dôchodku, ani nemá evidovaného zamestnávateľa, nie je evidovaný v Obchodnom registri SR a v Živnostenskom registri SR a nepoberá žiadne sociálne dávky. Je poistencom Všeobecnej zdravotnej poisťovne, pričom poisťovňa k nemu neeviduje žiadne úkony. Dokazovaním neboli zistené žiadne relevantné informácie pre zistenie pobytu nezvestného.

7. Navrhovateľka A. W. mala poslednú spomienku na nezvestného v deň, keď odchádzal z domu krátko po tom, ako sa jej rodičia rozviedli a ona práve maturovala. Istý čas po jeho odchode ho vídavala túlať sa ako bezdomovca a potom sa po ňom zľahla zem. Jej otec nebol typ, ktorý by odišiel do cudziny. O svojom otcovi nemala absolútne ďalšie správy, ani jeho príbuzní. Určenie dátumu úmrtia otca ponechala na úvahu súdu podľa výsledkov vykonaného dokazovania.

8. Navrhovateľka A. W. uviedla, že v čase, keď odišiel nezvestný zo spoločnej domácnosti, bola ešte malá, vídavala sa s ním ešte istý čas, keď ho náhodne stretla na ulici, keď žil ako bezdomovec. Psychicky na tom nezvestný nebol dobre, už ani nespoznával svoje dcéry. Neskôr o ňom nevedel nikto z ľudí vo S. O., kde sa túlal, ani v Z., kde mal krstnú.

9. Z výsluchu svedkyne Y. W., bývalej manželky nezvestného, súd zistil, že s nezvestným sa rozviedla v roku 1997. Nezvestný sa odsťahoval pred cca 20 rokmi zo spoločnej domácnosti. Keďže svedkyňa nezvestný nič neplatil, táto sa dostala do problémov s bytovým družstvom a musela jej požičať peniaze sestra. Svedkyňa v tom čase iniciovala aj trestné stíhanie nezvestného pre neplatenie výživného. Podľa svedkyne o tomto nezvestný určite vedel, lebo ho ešte občas vídavala - túlal sa ako bezdomovec vo S. O., v X., v Z. a v Z..

10. Procesný opatrovník uviedol, že nezvestný úrad Mestskej časti Bratislava-Petržalka nikdy nekontaktoval, neeviduje ho ani odbor úradu, ktorý má na starosti ľudí bez domov. Zároveň žiadal doplniť dokazovanie čo do dopytu na obce, resp. mestské časti, na území ktorých sa nezvestný pohyboval, či nevykonali pohreb osoby bezdomovca, resp. osoby bez identifikácie, na ktorú by sa vzťahoval opis nezvestného, pričom ani týmto doplneným dokazovaním sa nepodarilo zistiť úmrtie nezvestného či bližšie údaje ohľadne osobe nezvestného.

11. Navrhovateľky preukázali svoj právny záujem na konaní tým, že vyhlásenie za mŕtveho svojho otca je nevyhnutým krokom k vyporiadaniu jeho majetkových záležitostí. Navrhovateľky ako dcéry nezvestného sú jeho zákonnými dedičmi.

12. Spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Trvá počas celého života a nemožno ju odňať a nemožno ju ani obmedziť. Spôsobilosť na práva a povinnosti zaniká smrťou. Smrť fyzickej osoby sa spravidla preukazuje zákonným spôsobom, t. j. úradným zistením smrti, ktoré skonštatuje lekár, ktorý vykoná obhliadku a vystaví úmrtný list. Ak je to možné, lekár uvedie presný čas, kedy k úmrtiu došlo, a v prípade, ak sa nájde osoba, ktorá nežije už dlhšie, tak čas úmrtia odhadne.

13. Ak nemožno smrť preukázať takýmto prirodzeným spôsobom, fyzickú osobu za mŕtvolu môže vyhlásiť súd. Podľa § 7 ods. 2 Občianskeho zákonníka súd môže vyhlásiť osobu za mŕtvolu vtedy, keď zistí jej smrť inak, resp. vyhlási za mŕtvolu nezvestnú osobu, keď vzhľadom na všetky okolnosti prípadu /najmä pokiaľ ide o dobu nezvestnosti a okolnosti zmiznutia/ možno odôvodnene predpokladať, že už nežije. V oboch prípadoch má určovací výrok súdu rovnaké právne následky ako smrť. To znamená, že po takejto osobe možno dediť, zanikajú práva a povinnosti viazané na túto osobu /§ 579 Občianskeho zákonníka/, zaniká manželstvo, rodičovské práva a pod.

14. Návrh na vyhlásenie za mŕtveho môže podať ten, kto má na veci právny záujem /napr. pozostalý manžel, dedičia, veritelia a pod./ Návrh sa podáva na súde, ktorý bol v Slovenskej republike naposledy všeobecným súdom toho, kto má byť vyhlásený za mŕtveho. Postup súdu a podmienky vyhlásenia za mŕtveho upravujú ustanovenia § 220 a nasl. zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku /ďalej len CMP/.

15. Podľa § 220 CMP na konanie o vyhlásenie za mŕtveho je miestne príslušný všeobecný súd toho, kto má byť vyhlásený za mŕtveho .

16. Podľa § 221 ods. 1 CMP návrh na začatie konania môže podať ten, kto má na veci právny záujem.

17. Podľa § 222 CMP súd ustanoví procesného opatrovníka fyzickej osobe, ktorá má byť vyhlásená za mŕtvu.

18. Podľa § 223 ods. 1 CMP súd môže rozhodnúť bez nariadenia pojednávania.

19. Podľa § 224 CMP (1) Ak je isté, že fyzická osoba nežije, súd vyhlási fyzickú osobu za mŕtvu. (2) Vo výroku rozsudku súd uvedie presnú identifikáciu fyzickej osoby a deň jej smrti.

20. Podľa § 225 CMP (1) Ak je vzhľadom na všetky okolnosti pravdepodobné, že fyzická osoba nežije, súd vydá verejnú vyhlášku, ktorou vyzve toho, kto má byť vyhlásený za mŕtveho, aby sa prihlásil do jedného roka. (2) Súd vo verejnej vyhláške vyzve každého, kto má o fyzickej osobe správy, aby ich podal súdu alebo procesnému opatrovníkovi. (3) Súd vo verejnej vyhláške uvedie podstatné okolnosti prípadu a poučenie, že po márnom uplynutí lehoty môže byť fyzická osoba vyhlásená za mŕtvu.

21. Podľa § 227 CMP, podľa okolností prípadu vykoná úkony potrebné na zistenie, či je fyzická osoba nažive.

22. Podľa § 228 CMP (1) Ak aj po uplynutí lehoty podľa § 225 ods. 1 je vzhľadom na všetky okolnosti pravdepodobné, že fyzická osoba nežije, súd vyhlási fyzickú osobu za mŕtvu. (2) Vo výroku rozsudku súd uvedie presnú identifikáciu fyzickej osoby a deň predpokladanej smrti, prípadne deň, ktorý fyzická osoba pravdepodobne neprežila.

23. Podľa § 229 CMP súd v rozsudku o vyhlásení za mŕtveho uvedie predpokladaný (prezumpatívny) deň smrti. Ak by dodatočne vyšlo najavo, že osoba vyhlásená za mŕtvu zomrela v iný deň, súd v rozsudku opraví deň smrti .

24. Ak sa neskôr zistí, že osoba vyhlásená za mŕtvu žije, súd zruší svoje rozhodnutie s účinkami ex tunc / § 230 CMP/. Práva a povinnosti osoby omylom vyhlásenej za mŕtvu sa obnovia tak, akoby k vyhláseniu za mŕtveho nebolo došlo.

25. Súd v predmetnej veci postupoval v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami. Bolo preukázané, že navrhovateľky ako zákonné dedičky po A. W. sú aktívne legitimované na podanie návrhu. Lehota určená vo vyhláške uplynula dňa 23.02.2022 bezvýsledne. Nezvestný sa dlhodobo nikomu z blízkych

osôb neozval. V rámci pátrania, ktoré po ňom bolo vyhlásené, sa počas takmer 15 rokov nepodarilo zistiť žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by napomohli určiť miesto jeho pobytu ako ani iné skutočnosti, ktoré by aspoň napovedali tomu, že nezvestný je nažive. Prihliadnuc na spôsob života, ktorý A. W. do času zmiznutia viedol, keď dlhodobo žil bezdomoveckým spôsobom života, išlo o osobu dlhodobo nezvestnú a ani pátranie orgánov činných v trestnom konaní nevedlo k pozitívnemu výsledku, má súd za to, že boli splnené všetky zákonné podmienky na vyhoviecie návrhu. Preto súd v súlade s § 228 CMP po márnom uplynutí lehoty určenej vo vyhláske vydal rozsudok o vyhlásení za mŕtveho, v ktorom uviedol deň, ktorý platí za deň smrti nezvestného. Nakoľko konanie o vyhlásenie za mŕtveho je mimosporovým konaním, a teda súd v ňom nie je viazaný návrhom, určil súd predpokladaný dátum úmrtia v súlade s vykonaným dokazovaním, pričom vychádzal z dátumu, kedy prebehlo trestné stíhanie voči nezvestnému vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 4T 75/2016 zo dňa 02.08.2016 a s ním súvisiaci probačný dohľad, ktorý sa skončil 21.08.2019 - teda keď naposledy bolo štátnym orgánom zrejmé, že nezvestný ešte mohol byť medzi živými, čo je poslednou relevantnou skutočnosťou nasvedčujúcou tomu, že do uvedeného dátumu bol nažive. Vzhľadom na uvedené súd určil ako deň úmrtia deň nasledujúci po ukončení probačného dohľadu, t. j. 22.08.2019.

26. O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 CMP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie strany, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané a to cestou podpísaného súdu na Krajský súd v Bratislave do 15 dní odo dňa jeho písomného doručenia, písomne, trojmo alebo ústne do zápisnice.

Z písomne podaného odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sa ním sleduje, musí byť podpísané, datované a musí obsahovať uvedenie spisovej značky konania ktorého sa týka. V odvolaní sa má ďalej uviesť, proti ktorému rozhodnutiu, resp. výroku rozhodnutia smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom, resp. z akých dôvodov sa toto rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody - § 365 CSP) a čoho sa odvolateľ domáha (ako má odvolací súd rozhodnúť - odvolací návrh).

Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na trovy toho, kto odvolanie podal (§ 125 ods. 3 CSP).